

הדעת של אדה"ר אשר דימה שכוונתו לשם שמים, כידוע, מ"מ אמרו חז"ל גם על בחירה רעה זו: (סנהדרין לח): "אדם הראשון אפיקורוס היה".

* * *

פרק ב: נקודת הבחירה.

כששני עמים נלחמים, הגנה המלחמה היא במקום מערכתה, כל מה שאחורי צבא העם האחד הוא כולו תחת רשותו ואין לו שם שום ניגוד כלל, וכן מה שהוא מאחורי השני כולו ברשות השני. אם האחד ינצח פעם בקרב, וידחה את השני מרחק מה, אזי בהתחדש הקרב יהיה במקום שיעמדו שניהם או, אבל במקום שרכש לו הראשון שם אין עוד מלחמה כי הוא ברשותו. הרי שבפעל יש רק חזית אחת, ובכח, כל שטח שתי המדינות הוא מקום הקרב.

כן הוא גם בענין הבחירה. כל אדם יש לו בחירה, היינו בנקודת פגישת האמת שלו עם האמת המדומה, תולדת השקר. אבל רוב מעשיו הם בכקום שאין האמת והשקר נפגשים שם כלל. כי יש הרבה מן האמת שהאדם מחונך לעשותו, ולא יעלה על דעתו כלל לעשות ההיפך, וכן הרבה אשר יעשה מן הרע והשקר, שלא יבחין כלל שאין ראוי לעשותו. אין הבחירה שייכת אלא בנקודה שבין צבאו של היצה"ט לצבאו של היצה"ר. הרבה נכשלים תמיד בלשון הרע, מפני שהורגלו בו, ולא יעלה על דעתם כלל כי רע הוא. ואותם אנשים עצמם לא יבוא לפניהם יצר הרע להציע להם מחשבת חילול שבת, ביטול תפלה, וציצית ותפלין, וכדומה. והיינו משום שבשבת, ותפלין, וציצית, נתחנכו והורגלו כל כך עד שאין כניסה שם ליצר הרע.

אמנם נקודה זו של הבחירה אינה עומדת תמיד על מצב אחד, כי בבחירות הטובות האדם עולה למעלה, היינו שהמקומות שהיו מערכת המלחמה מקודם, נכנסים לרשות היצה"ט, ואז המעשים הטובים שיוסיף לעשות בהם יהיה בלי שום מלחמה ובחירה כלל, וזהו "מצוה גוררת מצוה"; וכן להיפך, הבחירות הרעות מגרשות היצה"ט ממקומו, וכשיוסיף לעשות מן הרע שהוא יעשנו בלי בחירה, כי אין עוד אחיזה ליצה"ט במקום ההוא. וזהו אז"ל (אבות ד', ב') "עבירה גוררת עבירה", וכן "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה התורה לו" (יומא פ"ו:).

* * *

וכן הוא בענין החינוך. יש אשר יתחנך האדם להרבה מן הטוב עד שהוא בטוח בו מן היצה"ר, ונמצא שנקודת בחירתו היא בעניינים יותר גבוהים. למשל, מי שנתחנך בחינוך התורה בין צדיקים ואנשי מעשה, יועיל

היינו בנקודת פגישת האמת שלו עם האמת המדומה, תולדת השקר. אבל רוב מעשיו הם בכקום שאין האמת והשקר נפגשים שם כלל.

אמנם נקודה זו של הבחירה אינה עומדת תמיד על מצב אחד, כי בבחירות הטובות האדם עולה למעלה, היינו שהמקומות שהיו מערכת המלחמה מקודם, נכנסים לרשות היצה"ט, ואז המעשים הטובים שיוסיף לעשות בהם יהיה בלי שום מלחמה ובחירה כלל, וזהו "מצוה גוררת מצוה"; וכן להיפך, הבחירות הרעות מגרשות היצה"ט ממקומו, וכשיוסיף לעשות מן הרע שהוא יעשנו בלי בחירה, כי אין עוד אחיזה ליצה"ט במקום ההוא. וזהו אז"ל (אבות ד', ב') "עבירה גוררת עבירה", וכן "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה התורה לו" (יומא פ"ו:).

הטענה קלושה זו. וברא המטעה, ולא לעשן? הלא הרצון... ילך ויעשן לו... דעתו מן האמת... הרצונות לפניו, ומיתית שבו), ואוחז... גורמים, אלא... תועלת לי בשקר? אשמע אל הדמיון... בהכרח האדם הוא... הגורם לאדם... יוכל הרצון החזק... באמת, וממילא... הוא ג"כ להסיח... מן הרצון אשר... אלא הוא בעצמו... על יצרו אפילו... הדמיון, ומכריע... מעולם, הוא לא... לו רצון לדבר... את ענין הבחירה, וזהו התשובה... אתם כופרים... אין באהדות האמת, יתברך. והבחירה... על ידו כופרים... שיש בגופו של... : "כל השומע... כמו חטא עץ... ע"י מדור ג' - העורכים